

Leven lang leren

Voor het **Researchcentrum voor Onderwijs en Arbeidsmarkt** onderzoeken Fouarge *et al.* levenslang leren tijdens het werk en door trainingen. In 2007 volgde in Nederland 16,6 procent van de beroepsbevolking een training. Jongeren nemen vaker deel aan trainingen dan ouderen en hogeropgeleiden vaker dan lageropgeleiden. Zo volgde van alle mensen met alleen basisonderwijs of een vmbo-diploma zeven procent een training, tegenover twintig procent van de hbo- of wo-afgestudeerden. Werkenden besteden gemiddeld 28 procent van hun werktijd aan werkzaamheden waarvan ze kunnen leren. De auteurs stellen dat leren op het werk een groter positief effect heeft op de ontwikkeling van vakkennis dan trainingen, die een groter positief effect hebben op het loon en de productiviteit van bedrijven.

Fouarge, D., A. de Grip en A. Nelen (2009) *Leren en werken*. ROA R 2009/3. Maastricht: ROA.

Energie

Voor het **UNU-MERIT** onderzoeken Mirza en Kemp de keuze voor de energiebron van landelijke gemeenschappen in Pakistan. Alle huishoudens in deze gemeenschappen kiezen voor traditionele energiebronnen als kerosine en verbranding van biomassa. Zelfs huishoudens met een hoog inkomen vinden het belangrijker dat energiebronnen dichtbij zijn, dan dat ze moderne energiebronnen, zoals elektriciteit, gebruiken die ze zich wel zouden kunnen veroorloven. Bij het ontwikkelen van moderne energiebronnen voor ontwikkelingslanden zou, naast het inkomen, rekening moeten worden gehouden met de afstand tot de energiebron. Ook karakteristieken van de huishoudens hebben invloed op de keuze. Zo ligt bij grote huishoudens de keuze voor hout meer voor de hand omdat de kinderen zelf hout kunnen sprokkelen.

Mirza, B. en R. Kemp (2009) *Why rural rich remain energy poor*. UNU-MERIT werkdokument nr 2009-024. Maastricht: UNU-MERIT.

Openbaar vervoer

Voor het **Kennisinstituut voor Mobiliteitsbeleid** stellen Berveling *et al.* dat imagoverbetering van het openbaar vervoer mogelijk is door een reëler beeld te scheppen. Door onvolledige of achterhaalde informatie nemen minder mensen het ov. Zo schatten mensen die nooit met het openbaar vervoer reizen hun ov-reistijd zeventig procent te lang in waardoor men liever met de auto gaat. De auteurs stellen dat het niet zinvol is het imago te verbeteren voor korte afstanden omdat daar de auto voordeliger is in reistijd. Het openbaar vervoer zou om het imago te verbeteren meer aandacht moeten besteden aan onbewuste beïnvloeding, zoals door kleuren en vormgeving, en aan jongeren, door in treinen en bussen internet aan te bieden.

Berveling, J., P. Bakker, L. Harms en E. van der Werff (2009) *Imago en openbaar vervoer*. Den Haag: KiM.

Zorg

Voor het **Centraal Planbureau** geven Van Elk *et al.* een overzicht van de literatuur over zorguitgaven. De zorguitgaven zijn de afgelopen veertig jaar sterk gegroeid; de groei van het inkomen, de vergrijzing en de stijgende relatieve prijs van de zorg zijn hiervoor verantwoordelijk. De relatieve prijs van zorg stijgt in de loop der tijd door het Baumol-effect: de lonen in de zorg moeten gelijk zijn met de rest van de economie om werknemers aan te trekken, maar doordat de productiviteit door de arbeidsintensiviteit in de zorgsector niet zo snel stijgt als in andere sectoren, stijgt de relatieve prijs van de zorg. Als de relatieve prijs van de zorg stijgt met een procent, stijgen op de lange termijn de zorguitgaven met 0,68 procent.

Elk, R. van, E. Mot en P.H. Franses (2009) *Modelling health care expenditures. Overview of literature and evidence from a panel time series model*. CPB discussiedocument nr 121. Den Haag: CPB.

Uitstoot

Voor het **Tinbergen Instituut** analyseren Wang *et al.* de effecten van maatregelen die landen de mogelijkheid bieden om uitstoot van broeikasgassen te compenseren door te investeren in projecten die deze uitstoot verminderen in ontwikkelingslanden. Door deze investeringen dalen de totale kosten voor het terugdringen van de uitstoot, voor de EU van 2,97 dollar per ton met emissiehandel tot 2,38 dollar. De totale vraag naar vervuilende productiegoederen zal dalen doordat er met nieuwe technieken van minder vervuiling sprake is; daarnaast daalt de prijs van zulke goederen in ontwikkelingslanden door de technische vooruitgang veroorzaakt door meer investeringen.

Wang, S., H. de Groot, P. Nijkamp en E. Verhoef (2009) *Global and regional impacts of the clean development mechanism*. Tinbergen Instituut discussiedocument 2009-045/3. Amsterdam: TI.

Onderwijs

Voor het **Amsterdam Instituut voor ArbeidsStudies** stelt Van de Werfhorst dat door veranderingen in technologie specifieke kennis snel verouderd, waardoor opleidingen meer nadruk leggen op het leren leren dan op vakkennis. Hierdoor ontstaat het risico dat werkgevers aan vervolgoopleidingen geen waarde meer toekennen. Leerlingen zullen zich steeds eerder proberen te onderscheiden van medeleerlingen om toegang te krijgen tot selectieve onderwijsprogramma's. Gestandaardiseerde testen om excellente studenten te selecteren en gelijkheid te promoten zouden hier uitkomst voor bieden. Verder pleit Van de Werfhorst voor gezamenlijke maatschappijleerlessen voor vmbo-, havo- en vwo-leerlingen om alle leerlingen dezelfde kennis over het politieke systeem bij te brengen en zo de diversiteit van burgers terug te dringen.

Werfhorst, H. van de (2009) *Education, inequality, and active citizenship. Tensions in a differentiated schooling system*. AIAS werkdokument nr 09-73. Amsterdam: AIAS.

SINDS 1916

Sociale mobiliteit

Voor het **Centraal Bureau voor de Statistiek** onderzoeken Van den Brakel en Moonen de samenhang tussen de inkomenspositie van ouders en kinderen van autochtonen en allochtonen. Drie op de vier autochtonen en westerse allochtonen met ouders in de laagste inkomensklasse hebben zelf een inkomen in een hogere klasse, tegenover drie op de vijf allochtonen van niet-westerse afkomst met ouders in de laagste klasse. Gecorrigeerd voor opleidingsniveau en arbeidsmarktpositie hebben niet-westerse allochtonen met ouders in de laagste inkomensklasse bijna twee keer zoveel kans op een inkomen in de laagste klasse, dan autochtonen met ouders in de laagste klasse.

Brakel, M. van den en L. Moonen (2009) *Is armoede erfelijk?* In: CBS (red.) *Socialeconomische trends. Statistisch kwartaalblad over arbeidsmarkt, sociale zekerheid en inkomen. Tweede kwartaal 2009*. Den Haag: CBS.

Krediet

Voor het **European Banking Center** ontwikkelen Beck *et al.* een nieuwe dataset van kredietverlening in 45 landen opgesplitst in bancaire financiering aan bedrijven en aan huishoudens. De auteurs vinden dat krediet aan bedrijven economische groei bevordert, terwijl krediet aan huishoudens geen verschil maakt. Zo stellen de auteurs dat als Bulgaarse bedrijven in de periode van 1994 tot 2005 hetzelfde percentage van bbp aan kredieten hadden ontvangen als IJsland, de economische groei in dat land per jaar 0,7 procent sneller was geweest. Bancaire financiering aan bedrijven reduceert de inkomensongelijkheid in een land, terwijl ook hier de kredietverlening aan huishoudens geen verschil maakt. Als bancaire financiering aan huishoudens als percentage van het bbp stijgt, dan dalen de veranderingen in consumptie die veroorzaakt worden door conjunctuurschommelingen.

Beck, T., B. Büyükkarabacak, F. Rioja en N. Valev (2009) *Who gets the credit? And does it matter? Household vs. firm lending across countries*. European Banking Center discussieartikel nr 2009-12. Tilburg: EBC.

Google econometrie

Voor het **IZA** stellen Askitas en Zimmermann dat data over zoektochten op Google economisch gedrag kunnen voorspellen. Voor de periode van januari 2004 tot april 2009 gebruiken de auteurs Google-zoekdata uit Duitsland om werkloosheidscijfers te voorspellen. In de vier weken voor de bekendmaking van de maandelijkse werkloosheidscijfers bekeken de auteurs de zoektermen arbeidsbureau, werkloosheidscijfer en de namen van een aantal populaire Duitse sites voor banen. De voorspelde cijfers blijken goed te kloppen met de daadwerkelijke cijfers. Een procent meer zoeksessies voor een arbeidsbureau voorspelt op de korte termijn 0,024 procent extra werkloosheid. Het zoeken naar namen van populaire banensites voorspelt een daling van de werkloosheid van 0,031 procent op de korte termijn.

Askitas, N. en K. Zimmermann (2009) *Google econometrics and unemployment forecasting*. IZA discussiedocument nr 4201. Bonn: IZA.

Religie

Voor het **Tilburg Law and Economics Center** onderzoeken Renneboog en Spaenjers of religie een effect heeft op beslissingen over sparen en investeringen van huishoudens. Religieuze personen geven aan dat ze meer om sparen geven en meer risicoovers zijn, dan niet religieuze personen. Zo spaart 69 procent van niet-religieuze personen, tegenover 72 procent van de gelovigen.

Katholieken en protestanten plannen langer vooruit, maar willen geen risico nemen met gelden bedoeld voor het nageslacht. Terwijl evangelisten veel om financiële verantwoordelijkheid geven, en niet geloven dat het lot de rijkdom bepaalt. De kans dat evangelisten investeren in risicovolle beleggingen is 23 procent groter dan bij andere religieuze groepen.

Renneboog, L. en C. Spaenjers (2009) *Where angels fear to trade: the role of religion in household finance*. TiLEC discussedocument DP 2009-018. Tilburg: TiLEC.

Mkb

Het mkb wordt minstens zo hard getroffen door de kredietcrisis als grote bedrijven, stelt **SEO Economisch Onderzoek**. Het Nederlandse bedrijfsleven is meer dan in andere landen afhankelijk van bancaire financiering, die recent gedaald is. Zo wordt in Nederland een bedrag van ongeveer 55 procent van het bbp aan krediet verleend aan niet-financiële bedrijven, terwijl het gemiddelde van het eurogebied een kleine vijftig procent is. Vanuit het mkb wordt een groeiende kredietbehoefte verwacht voor 2009 en 2010. In heel 2008 had bijna twintig procent van de mkb'ers behoefte aan bancaire financiering, terwijl de verwachting voor het eerste halfjaar van 2009 is dat nog eens bijna twintig procent behoefte heeft aan krediet. Door het gedaalde aanbod van bancaire financiering verwacht een derde van de mkb'ers problemen met het verkrijgen van krediet in 2009.

SEO Economisch Onderzoek (2009) *Bancaire kredietverlening aan MKB*. Notitie. Amsterdam: SEO.

Toe- en uittreden

Voor het **EIM** analyseren Fok *et al.* in de Nederlandse detailhandelsmarkt de effecten van eenmalige schokken in het aantal toe- en uitreders op de winst. Een eenmalige stijging van het aantal uitreders van een procent leidt op de lange termijn tot 0,10 procent minder winst voor de hele industrie, maar ook tot een daling van 0,14 procent van het aantal aanbieders waardoor de winst per bedrijf stijgt. Een schok in de toetreding leidt tot permanent hogere winsten en een stijging in het aantal aanbieders: de gemiddelde winst daalt licht. De auteurs stellen hierom dat op de lange termijn toetreding, meestal door innovaties, concurrentie veroorzaakt door creatieve vernietiging.

Fok, D., A. van Stel, A. Burke en R. Thurik (2009) *The dynamics of entry and exit*. EIM onderzoeksrapport nr H200907. Zoetermeer: EIM.